

Debatt

Hamas attack blottlägger Irans geopolitiska mål

När röken klarnar blir silhuetterna av Irans ambitiösa geopolitiska strävanden mer urskiljbara, skriver Ardavan M. Khoshnood, docent, överläkare och lektor vid Lunds universitet.

Ett bostadshus som träffats av en raket i Askeloh, sydvästra Israel. Foto: Erik Marmor/AP/TT

Ardavan M. Khoshnood

Detta är en opinionsartikel som speglar skribentens åsikter.

Den noggrant orkestrerade attacken av Hamas på Israel den 7 oktober 2023 markerar en mörk milstolpe i den ihållande konflikten mellan Israel och terrororganisationen. Denna djärva attack lyfter inte bara fram ett betydande underrättelsemisslyckande från Israels sida utan också en hotande skugga kastad av den Islamiska republiken Iran (IRI), en regim med en lång historia av att främja islamisk fundamentalism och terror.

Efter attacken ökade viskningar om den islamiska regimens inblandning genom den globala diplomatiska korridoren och snart kom [nyheter](#) om att iranska underrättelse- och säkerhetstjänstemän spelade en instrumental roll i att hjälpa Hamas planera attacken mot Israel. Den viktigaste frågan är därmed om IRI har vilja och medel

“

Erkännandet understryker Irans historiska engagemang i planering och genomförande av terrorattacker genom proxygrupper som bland annat Hezbollah och Hamas.

att stödja en sådan operation. Därmed är en historisk tillbakablick av största vikt.

Den främsta kraften för destabilisering

IRI har sedan dess övertagande av Iran 1979, varit den främsta kraften för oro i regionen. Att destabilisera Mellanöstern med olika medel och därmed kontrollera detta viktiga geopolitiska område, har länge varit IRI:s mål. Det är främst genom direkt stöd till diverse terroristorganisationer, som bland annat Hamas, som IRI haft den förmågan att både destabilisera Mellanöstern samt konstant störa potentiella fredsavtal mellan Israel och Palestina.

Den Islamiska Republiken Iran har en brokig historia av att vara inblandad i globala terrorhandlingar. Ett skarpt exempel på detta är dess inblandning i Beirutbombningarna i början av 1980-talet, som riktade sig mot amerikansk militär och diplomatisk personal. I ett medgivande erkände Issa Tabatabai, representanten för Irans högste ledare Ali Khamenei i Libanon, Irans roll i dessa terrorhandlingar under en filmad intervju, en intervju som först nu har kommit fram.

Intervjun avslöjar hur IRI hjälpt bygga upp Hezbollah's militära del 1982. Tabatabai framhöll att Irans Islamiska revolutionsgarde anlände till Libanon för att främja militärt samarbete med grupper som var allierade med deras världsbild samt ideologi, och lade grunden för så kallade martyroperationer (läs terrordåd) mot amerikanska och israeliska mål. Erkännandet understryker Irans historiska engagemang i planering och genomförande av terrorattacker genom proxygrupper som bland annat Hezbollah och Hamas. Ett annat exempel på IRI:s internationella maligna aktiviteter är dess hemliga operationer förtäckta som personal från röda halvmånen, under det bosniska inbördeskriget på 1990-talet. Det framhäver ytterligare IRI:s strategiska samarbete med militantgrupper för att främja dess geopolitiska och ideologiska ambitioner.

Terrorapparatens delar

Fyra huvudinstitutioner utgör grunden för IRI:s terrorapparat: den andliga ledarens särskilda kontor (Beit-e Rahbari), Högsta nationella säkerhetsrådet (Shoray-e Aley-e Amniat-e Melli), Islamiska revolutionsgardet (Sepah-e Pasdaran-e Enghelab-e Eslami) och Underrättelseministeriet (Vezerat-e Ettelaat). Samordningen mellan dessa enheter säkerställer noggrann planering och genomförande av terroraktiviteter, både inrikes och internationellt. Elitförbandet Qodsstyrkan, en gren av revolutionsgardet som agerar utanför Irans gränser, samarbetar ofta med underrättelseministeriet i genomförandet av utlandsoperationer, och arbetar med diverse ombud utspridda över hela Mellanöstern.

Med sin välsmorda terrormaskin, revolutionsgardet, och en ideologiskt drivande regim, har Iran både medlen och motivationen att engagera sig i terrordåd som det Hamas utfört mot Israel. Dess historia, tillsammans med väl dokumenterat stöd för grupper som Hezbollah, Palestinska Islamiska Jihad och Al-Qaida, understryker detta.

I samband med terrorattacken mot Israel, har sociala medier länkade till regimen i Iran och dess anhängare varit högst aktiva i att sprida bilder på civila och militärer i Israel som mördats. Mest intressant är nog ett telegramkonto som inofficiellt tillhör islamiska

revolutionsgardet och som postat flera meddelanden med tidigare uttalanden från både regimens ledare Ali Khamenei samt andra högt uppsatta medlemmar av revolutionsgardet hota Israel om att ett angrep kommer och att Iran kommer att hämnas för de dåd som Israel blivit anklagade för i Iran, däribland mordet på flertalet iranska kärnfysiker.

Förnekanden från Iran

Regimen i Iran har kategoriskt, helt i linje med dess policy, förnekat någon som helst iblandning i attacken mot Israel. Men betvivla inte att IRI står i skuggorna och direkt har lett attacken mot Israel. Hamas har inte de resurser, logistik och kunskap att själv planera en sådan sofistikerad attack från mark, från sjöss och från luften. Frågan är inte om IRI varit inblandad utan till hur stor grad den varit inblandad. Den viktigaste frågan som i decennier kommer att jaga Israel, är dock hur landets många underrättelsetjänster missat denna mobilisering, de veckolånga träningarna och de många samtal som förts mellan Hamas, Iran och andra involverade.

Effekterna av Irans inblandning i den senaste Hamasattacken ekar långt bortom epicentret av Israel-Gaza konflikten och presenterar en formidabel utmaning för det internationella samfundet i att begränsa en regim som stärks av sina framgångar i proxykrigföring.

Attacken den 7 oktober på Israel avslöjar en farlig verklighet som det internationella samfundet måste brottas med. När röken klarnar blir siluetterna av Irans ambitiösa geopolitiska strävanden mer urskiljbara, vilket kräver ett enat globalt svar för att avvärja en bryggande storm som hotar att dränka regionen och världen i en virvelvind av våld och politisk omvälvning.
